

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA CCR Nr. 391

din 17 septembrie 2024

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (1), ale art. 109 alin. (1) și (2) și ale art. 111 din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat

Publicată în MOR 122/11.02.2025

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scântei	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Simina Popescu-Marin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 109 alin. (1) și (2), raportat la art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, și ale art. 111 din același act normativ, excepție ridicată de Elena Popescu în Dosarul nr. 18.848/3/2018 al Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.383D/2020.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, sens în care precizează că prin critica formulată sunt invocate aspecte referitoare la interpretarea și aplicarea legii.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 27 octombrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 18.848/3/2018, **Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 109 alin. (1) și (2), raportat la art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, și ale art. 111 din același act normativ.** Excepția a fost ridicată de Elena Popescu într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului împotriva unei hotărâri judecătorești prin care a fost respinsă contestația împotriva deciziei de pensionare.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 109, raportat la art. 28 din Legea nr. 223/2015, încalcă art. 16 alin. (1) din Constituție, în măsura în care se interpretează că baza pentru recalcularea pensiei militare a polițiștilor pensionați anterior intrării în vigoare a Legii nr. 223/2015 nu este reprezentată de întregul venit salarial lunar la data de referință a legii pentru o funcție și un grad echivalente. Astfel, arată că, în măsura în care aceste norme legislative se interpretează în sensul că, pentru polițiștii care aveau deja calitatea de pensionari înainte de intrarea în vigoare a legii, atunci când unele componente ale venitului salarial lunar realizat efectiv în perioada de 6 luni aleasă de pensionarul militar nu corespund componentelor venitului salarial lunar la data de referință a legii,

pentru o funcție și un grad profesional echivalente, baza de calcul pentru recalcularea pensiei militare nu ar fi reprezentată de întregul venit salarial lunar la data de referință a legii pentru o funcție și un grad echivalente, ci numai de acele componente ale venitului salarial lunar pe care pensionarul militar le-a obținut efectiv în perioada de 6 luni de activitate aleasă de el, atunci aceste dispoziții sunt neconstituționale, contravenind principiului egalității în fața legii.

6. În susținerea criticilor de neconstituționalitate sunt evidențiate informații de fapt, considerate strict necesare pentru înțelegerea problemei de drept. Se precizează că, deși față de perioada de activitate a polițistului pensionar, salariul lunar pentru funcție și grad echivalente s-a dublat la nivelul datei de referință fixate de lege pentru recalculare, polițistului pensionar i s-a recalculat pensia cu o bază de calcul la jumătate din salariul avut. Astfel, baza de calcul pentru recalcularea pensiei militare este de aproape 4 ori mai mică decât salariul real la data de referință fixată de lege pentru un polițist cu funcție și grad echivalente. În perioada de activitate, venitul salarial lunar al soțului precedat al autoarei excepției de neconstituționalitate avea doar două componente: indemnizația pentru funcția de conducere și solda de grad. La data de referință a legii, un polițist având aceeași funcție și același grad realiza venituri de natură profesională cuprinzând atât cele două componente pe care le-a avut și soțul precedat al autoarei excepției de neconstituționalitate (salariul de funcție și solda de grad), cât și alte componente (sporuri de misiune permanentă, confidențialitate, condiții grele, lucrări de excepție, pericol deosebit), cu precizarea că de aceste drepturi salariale beneficiază orice persoană care ocupă respectiva funcție, nefiind drepturi de natură salarială specifice unei persoane determinate (cum ar fi sporul pentru titlul științific de doctor).

7. Interpretând normele legislative criticate în sensul că recalcularea pensiilor militare ale polițiștilor pensionați anterior noii legi se face având în vedere exclusiv drepturile de natură salarială care, prin denumirea lor, există pentru o persoană având o funcție și un grad echivalente la data de referință fixată de noua lege, baza de recalculare a pensiei polițiștilor care sunt deja pensionari a fost drastic redusă, în mod nejustificat. Astfel, în cauză, s-a refuzat includerea în baza de recalculare a pensiei a sporurilor de misiune permanentă, confidențialitate, condiții grele, lucrări de excepție, pericol deosebit, sub pretextul că acestea se acordă unei persoane având o funcție și un grad echivalente la data de referință a noii legi, dar ele nu se acordau când pensionarul militar era în activitate. Interpretarea normelor legislative este absurdă și discriminatorie, pentru că, și înainte de intrarea în vigoare a noii legi, o persoană care avea funcție de adjunct al șefului Poliției Capitalei și grad de comisar-șef era în misiune permanentă, lucra în condiții grele, cu pericol deosebit, realiza lucrări de excepție și în condiții de confidențialitate. Natura activității unei funcții echivalente a fost aceeași, iar faptul că aceste caracteristici specifice activității se reflectau la salarizare în mod diferit (printr-un salariu de bază unic, mai mare, în trecut; printr-un salariu de bază mai mic, plus sporuri specifice, în prezent) nu înseamnă că baza de calcul a pensiei recalculate nu trebuie să țină seama de toate aceste

drepturi de natură salarială. Faptul că unele venituri de natură salarială, cu caracter permanent și acordate tuturor persoanelor ocupând o funcție determinată la data de referință a noii legi, nu existau conform legislației din perioada când un polițist (deja pensionar la data intrării în vigoare a Legii nr. 223/2015) era în activitate nu prezintă absolut nicio importanță, având în vedere normele legislative exprese (art. 109 raportat la art. 28 din Legea nr. 223/2015) care au în vedere totalul drepturilor de natură salarială ce se acordă la data de referință fixată de lege (1 ianuarie 2016) unei persoane ocupând o funcție și având un grad echivalente. Dacă dispozițiile legislative criticate se interpretează în sensul că recalcularea pensiilor militare ale polițiștilor pensionați la data intrării în vigoare a noii legi se face având ca bază de calcul exclusiv acele tipuri de venituri de natură salarială pe care le-a avut polițistul când era în activitate, iar nu toate tipurile de venituri de natură salarială cu caracter permanent și general ale unui polițist având o funcție și un grad echivalente la data de referință fixată de noua lege, înseamnă în mod evident că doi polițiști care au avut aceeași funcție și același grad, dar s-au pensionat la date diferite (cum ar fi înainte și după intrarea în vigoare a noii legi), ar avea pensii total diferite (în cazul concret al soțului precedat al autoarei excepției de neconstituționalitate, diferența este de 4 ori în defavoarea acestuia), ceea ce este vădit discriminatoriu.

8. Prin urmare, normele legislative criticate, dacă se interpretează în acest sens, conduc la diferențe ale pensiilor militare între polițiști care au avut exact aceeași funcție și același grad, exclusiv pe baza datei pensionării, deși scopul declarat al legii a fost tocmai egalizarea pensiilor militare, adică o pensie egală pentru persoane care au avut aceeași funcție și același grad. Diferența de tratament, sub aspectul cuantumului pensiei militare, între două categorii de persoane aflate în situații similare (polițiști care au avut aceeași funcție și același grad), plus amplitudinea mare a diferenței de tratament (o diferență de 4 ori), bazate exclusiv pe un fapt aleatoriu (data pensionării), este complet nejustificată, încălcând principiul egalității și reprezentând o discriminare.

9. De asemenea, autoarea susține că prevederile art. 111 din Legea nr. 223/2015 sunt neconstituționale, în raport cu art. 16 alin. (1) din Constituție, în măsura în care se interpretează că vechea pensie publică stabilită potrivit principiului contributivității și menținută în plată în urma recalculării nu se majorează odată cu majorările/indexările periodice ale punctului pe pensie din sistemul public. Înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 223/2015, polițiștii pensionați beneficiau de pensie publică, aceasta fiind calculată conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2011 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor acordate beneficiarilor proveniți din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională (potrivit principiului contributivității, înmulțind numărul de puncte cu valoarea punctului de pensie). Această pensie se majora periodic, odată cu actualizarea punctului de pensie. Legea nr. 223/2015 a transformat vechile pensii publice ale polițiștilor în pensii militare, calculate după un sistem diferit, în principiu mai favorabil pensionarilor militari. Pentru pensiile aflate în plată, în cazul în care, în urma recalculării ca pensie militară conform regulilor speciale din Legea nr. 223/2015, noul cuantum al pensiei este mai mic decât pensia în plată (calculată pe baza principiului contributivității), se menține în plată pensia existentă, ca fiind mai favorabilă. În opinia autoarei excepției, dacă pensia publică anterioară (calculată potrivit principiului contributivității) este mai mare decât pensia militară determinată potrivit Legii nr. 223/2015 (calculată după reguli speciale), atunci pensia menținută în plată, fiind calculată potrivit principiului contributivității, trebuie să beneficieze de majorările succesive ale punctului de pensie din sistemul public de pensii. Este evident că, dacă o pensie militară este calculată conform regulilor speciale prevăzute de

Legea nr. 223/2015 (adică nu pe baza contributivității), ea nu se majorează odată cu majorarea punctului de pensie, întrucât punctul de pensie este o instituție juridică aplicabilă pensiilor ordinare din sistemul public, fără nicio relevanță pentru pensiile militare, guvernate de reguli speciale. În schimb, situația este complet diferită dacă, după intrarea în vigoare a Legii nr. 223/2015, fiind transformată în pensie militară, totuși pensia plătită efectiv unui polițist rămâne cea anterioară (determinată potrivit principiului contributivității), întrucât este mai mare. Această pensie, deși denumită pensie militară, nu are nimic de-a face cu modul de calcul al pensiei militare, conform regulilor speciale, ci rămâne calculată conform dreptului comun, deci conform regulilor obișnuite aplicabile pensiilor publice. Această pensie obișnuită, calculată conform dreptului comun, dacă este mai mare decât pensia militară, calculată conform legii speciale (derogatorii de la dreptul comun), este păstrată în plată. Aceasta este pensie militară doar prin denumire și dat fiind bugetul de unde se plătește, dar, pe fond, prin natura ei (prin modul de calcul, conform principiului contributivității) este o pensie publică, determinată prin înmulțirea numărului de puncte realizate de pensionar cu valoarea punctului de pensie. Prin urmare, nu se pune problema indexării, pe baza dreptului comun, a unei pensii speciale al cărei cuantum să fie stabilit conform legii speciale, ci a indexării, pe baza dreptului comun, a unei pensii obișnuite (păstrate în plată, întrucât este mai mare), calculată pe baza dreptului comun. Cum dreptul comun a guvernat calculul concret al cuantumului pensiei, tot dreptul comun (care prevede indexări) trebuie să guverneze și pe viitor chestiunea cuantumului acestei pensii păstrate în plată.

10. Dacă pensia stabilită conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2011 nu ar beneficia de majorările punctului de pensie, atunci s-ar ajunge la situația absurdă în care scopul Legii nr. 223/2015 (care a retransformat pensiile din sistemul public în pensii militare) ar fi grav nesocotit, întrucât Legea nr. 223/2015 prevede că pensiile militare sunt o expresie a recunoștinței pentru loialitatea, sacrificiile și privațiunile acestor categorii speciale, însă ea ar fi utilizată pentru a împiedica majorările pensiilor stabilite conform regulilor anterioare. Altfel spus, dacă nu s-ar fi adoptat Legea nr. 223/2015, ca o lege a pensiilor militare (pensii speciale, prin esența lor mai mari decât pensiile de drept comun din sistemul public), deci dacă pensiile anterioare, stabilite conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2011, ar fi rămas pensii obișnuite din sistemul public, pensionarii ar fi beneficiat de majorările punctului de pensie. Dispoziția legislativă criticată interpretată în acest mod creează o discriminare între două categorii de pensionari: pensionarii care rămân în sistemul public obișnuit de pensii (și ale căror pensii, calculate potrivit principiului contributivității, ar fi majorate periodic, odată cu majorarea/actualizarea punctului de pensie) și pensionarii care formal devin pensionari militari, dar care (întrucât li se menține în plată vechiul cuantum al pensiei) primesc în continuare o pensie calculată potrivit principiului contributivității, fără a mai beneficia însă pe viitor de majorarea pensiei (deși este în continuare calculată potrivit principiului contributivității) odată cu majorările/indexările periodice ale punctului de pensie. Cele două categorii se află, în mod real, într-o situație juridică similară, adică primesc o pensie al cărei cuantum este determinat pe baza principiului contributivității. Diferența între cele două categorii este pur formală: primii rămân în sistemul public (obișnuit) de pensii, ceilalți devin formal pensionari militari, dar în realitate nu primesc o pensie „specială”, calculată potrivit unor reguli speciale (și, în mod rațional, mai favorabile), ci continuă să primească o pensie calculată tot potrivit principiului contributivității. Cum ambele categorii de pensionari primesc o pensie calculată strict pe baza principiului contributivității, faptul că pensionarii aflați în situația soțului precedat al autoarei excepției de neconstituționalitate

nu beneficiază de majorarea periodică a pensiei odată cu majorarea/indexarea punctului de pensie din sistemul public este, în mod manifest, o discriminare.

11. Diferența de tratament, sub aspectul neaplicării majorărilor periodice ale cuantumului pensiei, odată cu majorarea/indexarea punctului de pensie din sistemul public, între două categorii de persoane aflate în situații similare (pensionari ale căror pensii sunt calculate conform principiului contributivității), plus amplitudinea mare a diferenței de tratament și caracterul continuu în timp, bazate exclusiv pe o calificare pur formală, este complet nejustificată, încălcând principiul egalității și reprezentând o discriminare.

12. **Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Reține că, din perspectiva art. 16 alin. (1) din Constituție, normele legale criticate nu instituie niciun privilegiu și nicio discriminare, ci, dimpotrivă, ele se aplică tuturor persoanelor care intră sub incidența acestor prevederi legale, nicio dispoziție din cuprinsul lor nepermițând aplicarea în mod diferențiat categoriilor de persoane cărora le sunt destinate. Împrejurarea că o persoană care ocupă, la data de 1 ianuarie 2016, o funcție echivalentă celei pe care a deținut-o pensionarul militar beneficiază de anumite elemente salariale de care pensionarul nu a beneficiat în cele 6 luni pentru care a optat în vederea recalculării pensiei militare în temeiul art. 109 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, cu consecința neincluzerii respectivelor elemente la recalcularea pensiei [întrucât art. 28 alin. (1) folosește termenul „realizate”, adică cele avute efectiv de pensionarul militar în cele 6 luni pentru care a optat și actualizate], nu face ca prevederile art. 109 alin. (1) și (2) raportate la cele ale art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 să încalce principiul egalității cetățenilor în fața legii. Pensionarul beneficiar al pensiei militare de stat recalculate nu se află în aceeași situație juridică cu o persoană care, exercitând, la data de 1 ianuarie 2016, o funcție echivalentă cu a sa, a realizat un venit salarial diferit și care, prin ipoteză, se pensionează la un moment diferit. Instanța judecătorească reține că dreptul la pensie este un drept fundamental, însă condițiile, criteriile de acordare a pensiei, modul și baza de calcul, precum și cuantumul valoric sunt stabilite de legiuitor, care are totodată libertatea să le modifice. În consecință, instanța apreciază că dispozițiile art. 109 alin. (1) și (2) raportat la art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 nu sunt neconstituționale nici în măsura în care se interpretează că baza pentru recalcularea pensiei militare a polițiștilor pensionați anterior nu este reprezentată de întregul venit salarial lunar la data de referință a legii pentru o funcție și un grad echivalente, venit în care sunt incluse elemente salariale de care pensionarul militar, a cărei pensie se recalculează în temeiul art. 109, nu a beneficiat în cele 6 luni pentru care a optat.

13. În ceea ce privește dispozițiile art. 111 din Legea nr. 223/2015, instanța reține că inechitățile dintre pensionarii din sistemul public și cei din sistemul pensiilor militare de stat, care, în opinia autoarei excepției, ar fi excluși de la orice majorare a pensiei, nu există, pe de o parte, pentru că textul criticat pentru neconstituționalitate nu prevede o astfel de excludere. Pe de altă parte, și pentru pensiile militare de stat legiuitorul a prevăzut pârghii pentru majorarea acestora ulterior stabilirii. Astfel, anterior datei de 15 septembrie 2017, pensiile militare se actualizau ori de câte ori se majora solda de grad/salariul gradului profesional și/sau solda de funcție/salariul de funcție al militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special și se indexau anual cu 100% din rata medie anuală a inflației, la care se adăuga 50% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat. De asemenea, potrivit art. 59 alin. (1) din același act normativ, cuantumul pensiilor militare de stat aflate în plată

la data de 31 decembrie a anului anterior se indexează, din oficiu, începând cu data de 1 ianuarie a anului în curs, cu ultima rată medie anuală a inflației, indicator definitiv, cunoscut la această dată și comunicat de Institutul Național de Statistică.

14. Mai mult, cele două categorii de pensionari la care se face referire nu se află în situații analoage sau comparabile pentru a se justifica un tratament egal, câtă vreme beneficiază de pensii stabilite în baza unor acte normative diferite, al căror regim juridic este, de asemenea, distinct. Astfel, pensiile recalculate în temeiul art. 109 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 și menținute în plată în cuantumul mai avantajos, în baza art. 111 din Legea nr. 223/2015, deși au fost pensii militare transformate de Legea nr. 119/2010 în pensii din sistemul public și revizuite în același sistem în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2011, ca urmare a recalculării acestora potrivit art. 109 din Legea nr. 223/2015 și menținute apoi în cuantumul mai avantajos în baza art. 111 din aceeași lege, devin pensii al căror regim juridic intră sub dispozițiile Legii nr. 223/2015, în temeiul căreia au fost stabilite, iar nu al celor ale Legii nr. 263/2010, în sistemul căreia pensiile sunt stabilite prin raportare la punctajul mediu anual și la valoarea punctului de pensie. Acest lucru face ca pensiile în discuție să nu îi mai fie aplicabile majorările punctului de pensie din sistemul public, câtă vreme aceasta și-a schimbat natura juridică ulterior recalculării, în temeiul art. 109 din Legea nr. 223/2015, devenind pensie militară de stat, stabilită în temeiul prevederilor art. 111 din această lege, act normativ special și derogatoriu de la prevederile Legii nr. 263/2010.

15. În susținerea opiniei exprimate, instanța invocă unele considerente din jurisprudența în materie a Curții Constituționale (spre exemplu, Decizia nr. 656 din 30 octombrie 2018, Decizia nr. 783 din 29 noiembrie 2018, Decizia nr. 784 din 29 noiembrie 2018, Decizia nr. 736 din 24 octombrie 2006).

16. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

17. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

18. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

19. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 28 alin. (1), ale art. 109 alin. (1) și (2) și ale art. 111 din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 556 din 27 iulie 2015, astfel cum au fost modificate prin art. 40 pct. 4, 21 și 23 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 923 din 11 decembrie 2015.

20. Curtea observă că, ulterior ridicării excepției de neconstituționalitate, partea introductivă a art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 a fost modificată prin art. XIV pct. 2 din Legea nr. 282/2023 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 950 din 20 octombrie 2023. De asemenea, prin art. XIV pct. 3 din Legea nr. 282/2023, la art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, după litera o) au fost introduse șase noi litere, lit. o¹)-o⁶).

21. Însă, în lumina Deciziei nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, prin care Curtea Constituțională a statuat că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare, instanța de contencios constituțional reține ca obiect al excepției dispozițiile de lege indicate de autoarea excepției, aplicabile în cauza în care a fost invocată prezenta excepție de neconstituționalitate, dispoziții care au următorul cuprins:

— Art. 28: „(1) Baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat este media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special, actualizate la data deschiderii drepturilor de pensie, la alegerea persoanelor prevăzute la art. 3 lit. a)-c), în care nu se includ:

a) diurnele de deplasare și de delegare, indemnizațiile de delegare, detașare sau transfer;

b) compensațiile lunare pentru chirie;

c) valoarea financiară a normelor de hrană și alocațiile valorice de hrană;

d) contravaloarea echipamentelor tehnice, a echipamentului individual de protecție și de lucru, a alimentației de protecție, a medicamentelor și materialelor igienico-sanitare, a altor drepturi de protecție a muncii, precum și a uniformelor obligatorii și a drepturilor de echipament;

e) primele și premiile, cu excepția primelor de clasificare, de specializare și de ambarcare pe timpul cât navele se află în baza permanentă;

f) indemnizațiile de instalare și de mutare, precum și sumele primite, potrivit legii, pentru acoperirea cheltuielilor de mutare în interesul serviciului;

g) contravaloarea transportului ocazionat de efectuarea concediului de odihnă, precum și a transportului la și de la locul de muncă;

h) plățile compensatorii și ajutoarele la trecerea în rezervă sau direct în retragere, respectiv la încetarea raporturilor de serviciu cu drept la pensie;

i) compensarea în bani a concediului de odihnă neefectuat;

j) restituiri și plăți de drepturi aferente altei perioade de activitate decât cea folosită la stabilirea bazei de calcul;

k) majorările/stimulările financiare acordate personalului pentru gestionarea fondurilor comunitare, precum și a împrumuturilor externe contractate sau garantate de stat;

l) drepturile salariale acordate personalului didactic salarizat prin plata cu ora și drepturile salariale acordate pentru efectuarea orelor de gardă de către personalul medico-sanitar;

m) sumele încasate în calitate de reprezentanți în adunările generale ale acționarilor, în consiliile de administrație, în comitetele de direcție, în comisiile de cenzori sau în orice alte comisii, comitete ori organisme, acordate potrivit legislației în vigoare la acea dată, indiferent de forma de organizare sau de denumirea angajatorului ori a entității asimilate acestuia;

n) drepturile specifice acordate personalului care a participat la misiuni și operații în afara teritoriului statului român;

o) sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale acordate și personalului militar, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, prevăzute în anexa nr. II — Familia ocupațională de funcții bugetare «Învățăământ» și în anexa nr. III — Familia ocupațională de funcții bugetare «Sănătate» la Legea-cadru nr. 284/2010, cu modificările și completările ulterioare;

p) alte venituri care, potrivit legislației în vigoare la data plății, nu reprezintă drepturi de natură salarială sau asimilate salariilor.”;

— Art. 109 alin. (1) și (2): „(1) Pensiile militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special recalculat în baza Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, cu modificările ulterioare, revizuite în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2011 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor acordate beneficiarilor proveniți din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională, aprobată prin Legea nr. 165/2011, cu modificările și completările ulterioare, cele plătite în baza Legii nr. 241/2013 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor acordate beneficiarilor proveniți din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională, cu modificările ulterioare, precum și pensiile stabilite în baza Legii nr. 80/1995, cu modificările și completările ulterioare, devin pensii militare de stat și se recalculează potrivit prevederilor prezentei legi, în raport cu vechimea valorificată prin ultima decizie de pensie și baza de calcul stabilită conform prevederilor art. 28, actualizată conform prevederilor legale care reglementează salarizarea militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(2) În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele ale căror drepturi de pensie se recalculează potrivit dispozițiilor alin. (1) depun cerere pentru alegerea perioadei în vederea determinării bazei de calcul prevăzute la art. 28. În situația în care nu depun cerere în acest sens, recalcularea se face, din oficiu, în raport cu baza de calcul aferentă ultimelor 6 luni de activitate desfășurată în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special.”;

— Art. 111: „În situația în care se constată diferențe între cuantumul pensiilor stabilit potrivit prevederilor art. 109 sau 110 și cuantumul pensiilor aflate în plată, se păstrează în plată cuantumul avantajos beneficiarului.”

22. În opinia autoarei excepției, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor art. 16 alin. (1) Constituție privind egalitatea în drepturi.

23. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile legale criticate au mai format obiect al controlului de constituționalitate, exercitat prin raportare la dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție și prin prisma unor critici de neconstituționalitate similare, iar prin mai multe decizii Curtea Constituțională a respins, ca neîntemeiate, excepțiile de neconstituționalitate (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 783 din 29 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 6 mai 2019, Decizia nr. 784 din 29 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 349 din 7 mai 2019, Decizia nr. 838 din 12 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 6 aprilie 2020, Decizia nr. 843 din 12 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 276 din 2 aprilie 2020, Decizia nr. 863 din 17 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 22 iulie 2020, Decizia nr. 888 din 15 decembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 326 din 31 martie 2021, Decizia nr. 256 din 20 aprilie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 713 din 20 iulie 2021, Decizia nr. 338 din 26 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 868 din 2 septembrie 2022, Decizia nr. 839 din 12 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 250 din 26 martie 2020, Decizia nr. 205 din 28 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 748 din 18 august 2020, Decizia nr. 256 din 20 aprilie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 713 din 20 iulie 2021, sau Decizia nr. 202 din 7 aprilie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 748 din 26 iulie 2022, ale căror considerente și soluție își păstrează în mod corespunzător valabilitatea și în prezenta cauză).

24. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că legiuitorul beneficiază de o libertate apreciabilă în reglementarea pensiilor. Prevederile art. 47 din Constituție, potrivit cărora „cetățenii au dreptul la pensie (...) și la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege”, au fost interpretate în jurisprudența Curții Constituționale în sensul că acordă în exclusivitate legiuitorului atribuția de a stabili condițiile și criteriile de acordare a acestor drepturi, inclusiv modalitățile de calcul al cuantumului lor. Legiuitorul, în considerarea unor schimbări intervenite în posibilitățile de acordare și dimensionare a drepturilor de asigurări sociale, poate modifica, ori de câte ori consideră că este necesar, criteriile de calcul al cuantumului acestor drepturi, dar cu efecte numai pentru viitor. Așadar, referitor la art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, Curtea a reținut că ține de opțiunea liberă a legiuitorului stabilirea veniturilor realizate de titularii dreptului la pensie care se includ în baza de calcul pentru stabilirea cuantumului pensiilor (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 736 din 24 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 4 din 4 ianuarie 2007). Având în vedere aceste repere jurisprudențiale, Curtea a apreciat că dispozițiile de lege criticate, care stabilesc veniturile în funcție de care se calculează baza de calcul al pensiei militare de serviciu, nu constituie o restrângere a exercițiului dreptului la pensie (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 349 din 22 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 722 din 22 august 2018, paragrafele 21 și 22).

25. Sub acest aspect, Curtea reține că opțiunea legislativă privind recalcularea pensiilor militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special, anterior stabilite, concretizată prin dispozițiile art. 109 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, se circumscrie competenței constituționale a legiuitorului, consacrată în art. 47 alin. (2) din Legea fundamentală, de a stabili condițiile de acordare a dreptului la pensie.

26. Cu privire la susținerea autoarei excepției de neconstituționalitate potrivit căreia prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție sunt încălcate întrucât se creează o diferență de regim juridic între pensia militarilor deja ieșiți la pensie și pensia militarilor care urmează să iasă la pensie, Curtea Constituțională a stabilit, în mod constant, chiar cu referire la dispoziții ale unei legi cu caracter special prin care au fost reglementate pensiile militare de stat, respectiv Legea nr. 164/2001 privind pensiile militare de stat, că data pensionării, care poate fi anterioară sau ulterioară intrării în vigoare a noii reglementări în materie, generează situații juridice diferite, care impun și justifică un tratament juridic diferențiat, cele două categorii de pensionari care se stabilesc în funcție de această dată fiind supuse, în consecință, unor regimuri juridice diferite (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 784 din 29 noiembrie 2018, precitată, paragraful 84).

27. Prin urmare, a fost respinsă ca neîntemeiată critica potrivit căreia Legea nr. 223/2015 instituie o discriminare a celor ale căror pensii se recalculează în temeiul art. 109-110 din Legea nr. 223/2015 față de cei al căror drept la pensie se deschide în temeiul Legii nr. 223/2015.

28. Referitor la critica privind, în esență, faptul că între militarii pensionați în perioade diferite există diferențe în ceea ce privește baza de calcul al pensiei, întrucât sunt avute în vedere elemente de salarizare diferite, stabilite de acte normative distincte, Curtea a reținut că, prin dispozițiile art. 109 din Legea nr. 223/2015 privind recalcularea pensiilor stabilite în temeiul reglementărilor anterioare, legiuitorul a urmărit instituirea unui sistem al pensiilor militare de stat organizat după principii unitare. Deși legiuitorul poate institui reglementări prin care să urmărească diminuarea ori înlăturarea diferențelor de tratament juridic dintre persoanele care s-au pensionat în temeiul unor acte normative diferite, succesive, acest demers nu reprezintă

o obligație ce decurge din prevederile constituționale ale art. 16. În acest sens, Curtea a reținut că situația diferită în care se află cetățenii în funcție de reglementarea aplicabilă potrivit principiului *tempus regit actum* nu poate fi privită ca o încălcare a dispozițiilor constituționale care consacră egalitatea în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări.

29. Totodată, Curtea a arătat că existența unor discrepanțe între persoanele pensionate în temeiul unor acte normative diferite nu îndreptățește calificarea reglementării ca fiind discriminatorie și, prin aceasta, neconstituțională, esențială fiind voința legiuitorului de a le elimina, chiar dacă un atare dezerat se realizează printr-un proces cu derulare în timp, și nu dintr-odată, ceea ce, pentru rațiuni evidente, nu este practic posibil (a se vedea Decizia nr. 843 din 12 decembrie 2019, precitată, paragrafele 20 și 21).

30. Reținând așadar că stabilirea veniturilor realizate de titularii dreptului la pensie care se includ în baza de calcul pentru stabilirea cuantumului pensiilor se înscrie în marja de apreciere a legiuitorului, Curtea precizează că interpretarea și aplicarea normelor juridice în vederea determinării în concret a bazei de calcul, potrivit art. 109 alin. (1) și (2) și art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, excedează controlului de constituționalitate, fiind de competența autorităților publice responsabile în materia pensiilor militare de stat, iar în caz de litigiu, de competența instanțelor judecătorești.

31. De altfel, Curtea observă că interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, cu modificările și completările ulterioare, a constituit obiectul unei decizii referitoare la pronunțarea unei hotărâri prealabile (a se vedea Decizia nr. 63 din 26 octombrie 2020, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1295 din 28 decembrie 2020).

32. În ceea ce privește critica referitoare la existența unei discriminări între categoria pensionarilor ale căror pensii se recalculează față de pensionarii din sistemul public de pensii, sub aspectul majorării pensiilor, Curtea constată că aceasta nu poate fi reținută, având în vedere natura juridică diferită a pensiilor contributive, pe de o parte, și a pensiilor de serviciu, pe de altă parte. Tocmai pentru că natura juridică a pensiilor este diferită și, în consecință, regimul juridic aplicabil celor două categorii de pensii este diferit, este improprie situarea beneficiarilor pensiilor de serviciu militar în aceeași categorie cu beneficiarii pensiilor contributive. Odată ce legiuitorul a decis reinstituirea, prin adoptarea Legii nr. 223/2015, a sistemului pensiilor militare de stat [a se vedea art. 109 alin. (1) și art. 124 lit. a) din Legea nr. 223/2015], consecința este că acestea se vor calcula în mod diferit de pensiile din sistemul public, inclusiv sub aspectul majorării cuantumului.

33. Curtea reiterează că principiul egalității în drepturi nu înseamnă *eo ipso* aplicarea aceluiași regim juridic unor situații care, prin specificul lor, sunt diferite (Decizia Curții Constituționale nr. 139 din 19 noiembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 7 din 20 ianuarie 1997). În acest context apare ca neîntemeiată critica potrivit căreia dispozițiile legale criticate creează discriminări între două categorii de pensionari: pensionarii care rămân în sistemul public de pensii și ale căror pensii, calculate potrivit principiului contributivității, ar fi majorate periodic, odată cu majorarea/actualizarea punctului de pensie, și pensionarii care formal devin pensionari militari, dar care, întrucât li se menține în plată vechiul quantum al pensiei, primesc în continuare o pensie calculată potrivit principiului contributivității, fără a mai beneficia însă pe viitor de majorarea pensiei odată cu majorările/indexările periodice ale punctului de pensie.

34. De asemenea, referitor la dispozițiile art. 111 din Legea nr. 223/2015, conform căreia „*în situația în care se constată diferențe între cuantumul pensiilor stabilit potrivit prevederilor art. 109 sau 110 și cuantumul pensiilor aflate în plată, se păstrează în plată cuantumul avantajos beneficiarului*”, Curtea Constituțională a reținut că aceste norme juridice dau expresie intenției legiuitorului de a-i proteja, din rațiuni de echitate, pe cei ale căror pensii se recalculează (a se vedea Decizia nr. 863 din 17 decembrie 2019, paragraful 119).

35. În aceste condiții, Curtea constată că susținerea autoarei excepției potrivit căreia dacă pensia publică anterioară, calculată potrivit principiului contributivității, este mai mare decât pensia militară determinată potrivit Legii nr. 223/2015, calculată după reguli speciale, atunci pensia menținută în plată, fiind calculată potrivit principiului contributivității, trebuie să beneficieze de majorările succesive ale punctului de pensie din sistemul public de pensii nu își găsește suport în dispozițiile legale criticate.

36. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Elena Popescu în Dosarul nr. 18.848/3/2018 al Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale și constată că dispozițiile art. 28 alin. (1), ale art. 109 alin. (1) și (2) și ale art. 111 din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 septembrie 2024.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Simina Popescu-Marin